

حوزه علمیه شهرستان کازرون / مکتب الصادق (ع)
بنیاد نشر معارف اسلامی (نما)

کازرون - ابتدای خیابان قدمگاه، مدرسه علمیه صالحیه، درب جنوبی
تلفن: ۲۲۱۳۵۲۵ شماره: ۲۲۲۲۶۰۶ - ۰۷۲۱ صندوق پستی: ۱۱۱

کسی که به خاطر روزه گرفتن از غذایی که دوست دارد اجتناب کند بر خداست که او را از غذاها و نوشیدنی های بهشت بهره مند سازد. پیامبر اکرم (ص)

باسمه تعالی

چند مسئله اختلافی و مورد ابتلا در مورد نماز و روزه

تعریف مسافر: کسی که مسیر رفت و برگشت او مجموعاً ۸ فرسخ یا بیشتر باشد

به شرط آنکه مسیر رفت او کمتر از ۴ فرسخ نباشد. (امام و رهبری)
خواه رفتنش ۴ فرسخ باشد یا بیشتر یا کمتر. (مکارم)

تذکر ۱: سفر شرعی شرایط دیگری نیز دارد که برای آگاهی می توانید به رساله توضیح المسائل مراجعه نمایید.

تذکر ۲: چهار فرسخ تقریباً ۲۲/۵ کیلومتر است (امام، رهبری، فاضل، بهجت)
چهار فرسخ تقریباً ۲۱/۵ کیلومتر است (مکارم)

- با این تعریف حکم نماز و روزه کسانی که به آنان مسافر گفته نمی شود مشخص می شود (نماز آنها تمام و روزه شان صحیح است)

تذکر ۳: به طور کلی اگر مسافر قصد (تصمیم واقعی و قطعی) داشته باشد در محلی برای ده روز یا بیشتر اقامت کند نماز او تمام و روزه اش صحیح است.

مسئله ۱- معیار وطن

اگر کسی بخواهد به صورت موقت به جایی برود و مثلاً چند سال در آنجا بماند آیا آن شهر وطن او محسوب می شود؟

حضرت امام (ره): بدون قصد سکونت دائم، آن مکان وطن به حساب نمی آید البته اگر مدتی زیادی بماند که مردم او را اهل آنجا بشمارند وطن تحقق پیدا می کند (بنا بر نظر امام (ره) حتی اگر ۲۰ سال هم بدون قصد در آنجا بماند وطن تحقق پیدا نمی کند، بنابراین منظور ایشان از مدتی زیاد رقیماً بالاتر از این است). همچنین اگر انسان (در همان فرض قصد اقامت دائمی و سایر توضیحات مذکور)، در هر سال چند ماه در جایی برای زندگی (نه صرفاً کار یا تفریح یا ...) اقامت داشته باشد، آن مکان وطن او محسوب می شود.

مقام معظم رهبری (دام ظلّه العالی): مادامی که انسان قصد ماندن همیشگی در جایی نداشته باشد آن مکان، وطن او به حساب نمی آید مگر اینکه آن قدر بدون قصد بماند که عرفاً بگویند آنجا وطن اوست. همچنین اگر انسان (در همان فرض قصد اقامت دائمی و سایر توضیحات مذکور)، در هر سال چند ماه در جایی برای زندگی اقامت داشته باشد (آن مکان وطن او محسوب می شود).
ضمناً به نظر ایشان اگر کسی بخواهد لاقلاً برای هفت هشت سال در جایی زندگی کند (البته نه زندگی به خاطر کار بلکه اگر کار هم نبود تصمیم به زندگی در آنجا را داشت) باز هم پس از مدتی که عرفاً بگویند آنجا وطن اوست آنجا در حکم وطنش خواهد بود (و تا آن موقع نماز را در آنجا شکسته بخواند و روزه ندارد).

آیت الله مکارم شیرازی (دامت برکاته): اگر انسان قصد داشته باشد برای مدتی طولانی مثلاً یک سال یا بیشتر (تقریباً در تمام طول سال) در جایی بماند آن مکان در حکم وطن اوست حتی اگر بدون قصد در جایی بماند و مدتی آن به درازا بکشد آن مکان در حکم وطن او خواهد بود. به علاوه اگر کسی تصمیم داشته باشد برای دو سال یا بیشتر، حداقل ۴ ماه از سال را (اگرچه به صورت پراکنده) در جایی اقامت داشته باشد آنجا نیز حکم وطنش را دارد.

در هر دو صورت مذکور باید تا سه چهار روز اول نماز (و روزه) را جمع بخواند و بعد از آن نمازش تمام و روزه اش صحیح است.

مسئله ۲- حکم نماز و روزه کسانی که زیاد مسافرت می کنند اما اصل سفر شغل آنها نیست
(مانند دانشجویان، طلاب، معلمان، کارگران، کارمندان، سربازان، تاجران، جهانگردان و ...)

ایشان در مورد افراد مذکور می فرمایند

نمازشان شکسته است- نمی توانند روزه بگیرند(مگر آنچه در تذکر ۳ گذشت).
(بدیهی است کسانی مانند رانندگان و ملوانان و ... که اصل سفر شغل آنهاست مورد بحث ما نیستند)

حضرت

امام خمینی (ره)

دانشجو، طلبه، سرباز در دوره آموزشی و مانند آن که سفرشان برای شغل محسوب نمی شود

نماز شکسته است- روزه صحیح نیست (مگر آنچه در تذکر ۳ گذشت).

کسی که برای شغل سفر می کند مانند معلم، کارگر، کارمند، تاجر، سرباز(در غیر دوره آموزشی)
اگر در کمتر از ده روز حداقل یک بار بین وطن و محل کار یا تحصیل رفت و آمد داشته باشند
و این کار لااقل برای دو سه ماه ادامه داشته باشد

از سفر سوم به بعد، نماز تمام و روزه صحیح است.(در شروع کار، در سفر اول و دوم نمازشان
شکسته است و چنانچه بین سفرها ده روز فاصله بیفتد بایستی در اولین سفر بعد از این وقفه نماز را
شکسته بخواند و از سفر بعد نمازش تمام خواهد بود)

مقام معظم رهبری

(مد ظله العالی)

آیت الله مکارم شیرازی (دامت برکاته):

حداقل یک ماه(هرچند بدون جمعه ها) هر روز مسافر باشد

حداقل ۴۵ روز، هر روز اگرچه بدون پنج شنبه و جمعه
(دو روز در هفته) مسافر باشد

حداقل ۲ ماه و هر ماه ۱۲ روز (حدوداً سه روز در هفته)
مسافر باشد

حداقل ۲ ماه و هر ماه ۱۲ روز
در محلی که به آنجا سفر می کند اقامت داشته باشد
(البته به گونه ای مثلاً سه روز در هفته که ده روز متوالی یکجا نباشد)

در تمامی این صور،

سه چهار روز اول را جمع می خواند و بعد از آن،
هم در طول راه و هم در مقصد، نماز تمام

و روزه صحیح است

(جمع بخواند یعنی: نماز را یکبار شکسته و یکبار تمام
بخواند و روزه رمضان را نیز هم بگیرد و هم قضا کند)

تذکر ۱: از منظر ایشان حکم مذکور در مورد انواع سفر(کاری،
تفریحی و ...) جاریست

تذکر ۲: حکم جمع خواندن در سه چهار روز اول برای رانندگان و
که سفر شغل آنهاست احتیاط واجب است.

به فتوای مقام معظم رهبری (مد ظله العالی) و آیت الله مکارم شیرازی (دامت برکاته):

۱. لازم نیست سفرها به یک مقصد باشد بلکه کثرت سفر شخص می تواند در مسیرهای مختلف باشد البته چنانچه سفرها همواره در یکی
دو مسیر معین و برای کار معینی بوده و پس از مدتی استثنائاً به مسیری جدید برای کاری دیگر برود حکم مسافر(نماز شکسته) را خواهد
داشت.

۲. اگر بین سفرها ۱۰ روز فاصله شود باید در اولین سفر بعد از این وقفه نماز را شکسته بخواند و اگر وقفه به حدی زیاد شود که دیگر ادامه
مجموعه سفرهای قبل محسوب نشود احکام فوق را باید از نو در نظر گرفت.

مسئله ۳- اعراض از وطن

اینکه می گویند فلانی از وطن اصلی خود اعراض کرده یعنی چه؟ در این صورت حکم نماز و روزه در وطن اصلی که از آن اعراض کرده چه می شود؟

آیات عظام حضرت امام خمینی(ره)، مقام معظم رهبری(مدّ ظلّه):

اعراض از وطن یعنی ترک وطن و تصمیم به عدم اقامت در آن یعنی دیگر قصد زندگی کردن در آنجا نداشته باشد. نماز در چنین مکانی شکسته است و روزه نیز صحیح نمی باشد، مگر اینکه قصد اقامت ده روز را داشته باشد. کسیکه قصد مشخصی نسبت به برگشت یا عدم برگشت به وطن اولیه برای زندگی را ندارد اعراض نکرده است.

آیت الله مکارم شیرازی(دامت برکاته): بدین معناست که او تا مدتی طولانی مثلاً ۵ سال یا بیشتر قصد بازگشت به وطن اصلی برای اقامت مستمر در آنجا ندارد. حال اگر این شخص مثلاً برای دیدن اقوام و پدر و مادر خویش یا انجام دادن کاری به وطن اصلی مراجعه کند، نمازش شکسته است و روزه اش صحیح نمی باشد، مگر اینکه قصد ده روز کند. ضمناً از نظر ایشان هر گاه شخصی قصد بازگشت به وطن سابق را جهت سکونت مستمر داشته باشد ولی عملاً ۵ سال یا بیشتر گذشته و هنوز بازنگشته اعراض عملی حاصل شده و نماز و روزه اش در آنجا شکسته است.

مسئله ۴- تبعیت زن و اولاد در وطن

آیا زن در انتخاب وطن یا اعراض از آن، تابع شوهر است یا می تواند مستقل می باشد؟
حکم همین مسئله را در مورد فرزند و پدر چگونه می دانید؟

حضرت امام(ره): زن و فرزندی که از حدّ تبعیت بالطبع بیرون آمده و صاحب اراده است در انتخاب وطن و اعراض از آن و قصد اقامت، تابع نیست و میزان تصمیم خود اوست.

آیات عظام خامنه ای(مدّ ظلّه)، فاضل(ره)، مکارم(دامت برکاته): زن در انتخاب وطن مستقل است و باید به وظیفه خود عمل کند بلکه اگر زن بخواهد در انتخاب وطن و اعراض از آن تابع اراده همسرش باشد قصد شوهرش برای او کافی است و فرزند نیز اگر در تصمیم گیری و زندگی مستقل نباشد یعنی برحسب طبیعت، پدر سرپرست او باشد، در اعراض از وطن سابق و انتخاب وطن جدید تابع او خواهد بود.

آیت الله بهجت(ره): میزان قصد خود زن و فرزند است هر چند به تبعیت از شوهر حاصل شود بنا بر این اگر شوهر محلی را(حتی علی رغم میل زن) به عنوان وطن انتخاب نماید که در این صورت زن هم قهراً قصد وطنیت می کند، آن محل وطن زن هم محسوب می شود.

مسئله ۵- فرو بردن تمام سر در آب

(به این معنا که مثلاً سر خود را در حوض یا رودخانه فرو برد نه این که زیر دوش حمام برود)

روزه باطل می شود.	بہجت
بنابر احتیاط واجب باید قضای آن روزه را بگیرد.	امام، رهبری، فاضل، صافی، مکارم
کراهت شدید دارد اما روزه را باطل نمی کند.	سیستانی

مسئله ۶- تزریق آمپول

باید اجتناب کند. (فاضل، بهجت)	غذایی	آمپول	
احتیاط واجب آن است که اجتناب کند. (امام، رهبری)			
اگر عضلانی باشد اشکال ندارد. (مکارم)			
بهتر آن است که اجتناب کند. (صافی)			
اشکال ندارد. (سیستانی)			
اگر عضلانی باشد اشکال ندارد. (رهبری، مکارم)	دارویی	آمپول	
بهتر آن است که اجتناب کند. (صافی)			
اشکال ندارد. (بقیه مراجع مذکور)			
بهتر آن است که اجتناب کند. (صافی)	بی حس کننده		آمپول
اشکال ندارد. (بقیه مراجع مذکور)			

مسئله ۷- فرو بردن اخلاط سر و سینه

اشکال ندارد. (بنا بر نظر همه مراجع)	←	به فضای دهان نرسیده
احتیاط واجب آن است که آن را فرو نبرد. (امام، رهبری، فاضل، مکارم، بهجت، صافی)	←	به فضای دهان رسیده
احتیاط مستحب (بهتر) آن است که آن را فرو نبرد. (سیستانی)		

مسئله ۸- رساندن غبار غلیظ، بخار غلیظ و دود سیگار به حلق

روزه را باطل می کند. (امام، بهجت، فاضل، صافی)	غبار غلیظ
بنابر احتیاط واجب روزه را باطل می کند. (رهبری، سیستانی)	

آیت الله مکارم شیرازی (دامت برکاته):

اگر به قدری غلیظ باشد که در حلق تبدیل به گل شود و فرو رود روزه را باطل می کند، در غیر این صورت روزه صحیح است خواه غبار چیزی باشد که خوردن آن حلال است مانند آرد، یا غبار چیزی که خوردن آن حرام است مانند خاک.

بنابر احتیاط واجب روزه را باطل می کند. (فاضل، مکارم)	بخار غلیظ
روزه را باطل نمی کند مگر اینکه در دهان به صورت آب در آید و فرو دهد. (امام، رهبری)	

تذکر: همان طور که ذکر شد حضرت آیت الله مکارم شیرازی (دامت برکاته) بخار غلیظ را بنابر احتیاط واجب مبطل روزه می دانند ولی بنابر نظر ایشان رفتن به حمام اشکالی ندارد هر چند فضای حمام را بخار فرا گرفته باشد.

بنابر احتیاط واجب روزه را باطل می کند. (امام، رهبری، فاضل، مکارم، صافی، سیستانی)	دود سیگار
--	-----------

منابع: توضیح المسائل مراجع مذکور، استفتائات ج ۲ حضرت امام (ره)، اجوبه الاستفتائات و دفتر مقام معظم رهبری (دام ظلّه)، استفتائات، وب سایت و دفتر آیت الله مکارم (دامت برکاته)، جامع المسائل و دفتر آیت الله فاضل (ره)، مسائل جدید از دیدگاه علماء و مراجع، استفتائات ج ۲ آیت الله بهجت (ره).